

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

storibus incumbit, Ezech. 3. v. 17. 1. Tim. 5. v. 10. 2. Tim. 4. v. 2. aliàs canes muti, Esa. 56. v. 10. predigen die Zuhörer zum Land hinaus / Thr. 2. vers. 14. & seipos aeternæ damnationi mancipant, ceu sal fatuum, quod pedibus conculcatur, Matth. 5. v. 13.

4. In officio vigilantiam. Nam plus quàm Propheta est, inquit Salvator. Prophetæ eminus Christum venturum prædicabant, sed Johannes cominus exhibitum & promif-

sum digito monstrabat, Joh. 1. v. 29. Satisficiamus & nos officio nostro pro virili, 1. Pet. 4. v. 11. Rom. 12. v. 7. maledictus enim, &c. Jer. 48. v. 10.

5. Vocationis præstantiam. Cujus præclarum habet testimonium, Mal. 3. v. 1. quod Christus ipse hîc in medium profert. Ita quilibet Ecclesiæ minister suam vocationem habere debet, Ebr. 5. v. 4. ne audire cogatur illud Jeremiæ c. 23. v. 21, hîc finis esto.

Dominica IV. Adventus

Evangelium Johan. 1. vers. 19. 29.

Matth. 4. v. 8. 9. Satanæ CHRISTUM transfert in montem excelsum, & monstrat ei regna mundi & gloriâ eorum, dicens; Hæc omnia tibi dabo, si proci dens adoraveris me.

Idem accidit præcurfori ejus Johanni Baptistæ in hodierno Evangelio, dum Judæi speciosâ legatione honorem Messia ipsi offerunt, quem tamen ille non acceptat, sed ingenuè fatetur, non sum Christus.

Videbimus

1. Judæorum legationem.
- II. Imperiosam expostulationem.

J. J.

E X E G E S I S.

Vid. 807 Schæi Ana- lyf. sup. h. l.
Rectè Diabolus vocatur serpens directus & tortuosus, Es. 27. v. 1. quod enim dolo non potest efficere, vi tentat. Et hoc ipsum à Magistro suo didicerunt Judæi in hodierno Evangelio, dum primò quidem speciosam legationem adornant, & blandis verbis Johannem Baptistam ad se pertrahe-

re student, postea verò ubi vident conatum istum fore irritum, minis tentant assequi, quod blanditiis non valebant. Delegatione prius agamus, illa fuit, ut in Evangelio describitur

I. *Speciosa*, ratione loci à quo mittitur. Nam ex Hierosolymis miserunt Judæi Sacerdotes & Levitas, inquit Evangelista. Hæc erat metropolis totius palæstinæ, cujus prærogativam scriptura hinc inde prædicat, Esa. 2. v. 3. c. 31. v. 9. Jer. 14. v. 21. Deut. 17. v. 8. 9. 10. Habitabat ibi summus Pontifex, septuaginta seniores, vulgò Sanhedrim, & tot Doctores & Professores, quibus collegia quadringenta triginta & unum vix sufficiebant. Nichilominus hîc errant, dum Johanni honorem Messia offerunt, contra expressa vaticinia, Esa. 7. v. 14. Mich. 5. v. 2. Vides ergò Concilia etiam posse errare. Vide Diet. Anal. part. 1. pag. 49. 50.

II. *Pomposa*. Nam Sacerdotes mittunt & Levitas, & quidem ex ordine Pharisæorum, quorum eruditio & pietas in magna apud Judæos

Judæos erat autoritate. Similem pompam vides hodie in Papatu, ubi tot Cardinales, Episcopi, Prælati, Sacerdotes, monachi & moniales, ut nil supra. Siquidem in Concilio Constantiensi Cœnobii Benedictini Ordinis in Europa 15107. numerata sunt, quid si reliqui etiam numerentur ordines? Cave tu, ne pompâ istâ decipiaris. Ecclesia vera gaudet uno capite, quod est Christus, & unam etiam fidem amplectitur, Eph. 4. v. 5.

III. *Ponderosa*, ut patet

1. ex quadruplici quæstione. Nam

1. *Querunt*: tu quis es? nimirum ut ex responsione Johannis apparet, interrogare debebant, num sit promissus Messias. Convicti enim erant in propria conscientia, tempus adesse, quod adventus Messie à Prophetis destinatum erat, Gen. 49. v. 10. Dan. 9. v. 24. Ideoque Johanni Baptista honorem istum offerunt, quod probè notandum adversus hodiernos Judæos, qui adhuc expectant Messiam, sed frustra. Non enim veniet alius, quàm noster ille Jesus Nazareus in extremo die, ubi dolores, furoris sui dividet in omnes illos, qui adventum suum primum aspernati sunt, Job. 21. v. 17.

2. *Dicunt*: Esne Elias? quem Mal. 4. v. 5. antequam magnus ille dies Domini veniret, se missurum Deus promissit. Intellegant enim illam prophetiam de Elia Thesbite, qui vixit tempore Ahabi, & curru igneo vivus in cælum sublatus est, 2. Reg. 2. v. 11. sed perperam, Matt. 11. v. 14.

3. *Instant*, num sit Propheta? Nam à tempore Malachiæ Prophetas nullos habuerant, inde quærunt, num sit Propheta ille magnus, de quo Deut. 18. v. 15. Potest etiam intelligi de Propheta singulari magno & eximio, qui Prophetico non solum Spiritu ornatus, sed & Politico gladio instructus

populum regeret, & à jugo Romano liberaret, ut Dieter. habet part. 1. Anal. pag. 48.

4. Tandem *Categoricam petunt*, & geminatâ instantiâ responsionem urgent. Quis igitur es? quid dicis de te ipso, ut responsum dare possimus iis qui miserunt nos.

Discant inde Magistratus Ecclesiastici & politici, quid eorum sit officii, quando novus aliquis Doctor exurgit, & statum Ecclesiæ nova doctrinâ turbât. Nimirum examinandus est, 1. Joh. 4. v. 1. Tu quis es? quid doces? quid credis? Suntne tua dogmata fidei analogæ, Rom. 12. v. 7. nam hæresis, nisi principiis obstat, serpit ut Cancer, 2. Tim. 2. v. 17. & more locustarum Ægyptiacarum omne viride depascit, Exod. 10. v. 12. Hæc cura incumbit Magistratui, Esâ. 49. v. 23.

2. Ex ingenua responsione, quæ est

1. *Negativa*, & tria quæstionis propositæ membra complectitur. Nam 1. inquit, *non sum Christus*. Non vult videri is cujus nuncius & servus erat, ut Chrysostomus interpretatur. Sancti enim gloriam, quæ Dei propria est, non aucupantur, Ps. 115. v. 1. 2. *Non sum Elias*, nimirum ut vos putatis, Elias Thesbite. Aliàs verè erat Elias, teste Christo Matt. 11. v. 14. & 17. v. 12. Quod igitur Dominus fatetur de spiritu, hoc Johannes negat de persona, ut rectè hinc notat Gregorius. v. Strack. Postill. fol. 40.

3. *non sum Propheta*. Quæstio enim erat de Propheta illo singulari, Deut. 18. v. 15. ut supra notavimus. Talis non erat Johannes. Erat tamen Propheta, Luc. 1. v. 76. imo plus quàm Propheta, ut Christus testatur in Evangelio, quia Christum præsentem digito monstrabat, quem reliqui venturum prædicabant, Joh. 1. v. 29. hinc lex & Propheta usque ad Johannem, Matth. 11. v. 13.

B

Imitemur

Imitemur hoc exemplum, & honorem mundi contemnamus, ne simus in eorum numero, qui magis diligunt gloriam hominum, quam gloriam Dei, Joh. 12. v. 43. & tandem in confusionem rapiuntur, Phil. 3. v. 19.

2. *Affirmativa*, ex Esa. 40. v. 3. ubi officium Johannis exprimitur.

1. *Ratione qualitatis*, quod sit vox clamans in deserto, non canis mutus, Esa. 56. v. 10.

2. *Ratione utilitatis*, quod præparet viam Domino, per concionem penitentiae, ut domicilium sibi faciat in cordibus hominum, Luc. 1. v. 76. 77.

Officium Johannis est etiam officium omnium Ecclesiae Pastorum, Esa. 58. v. 1. ita via Christo præparatur, ut sine offendiculo eorum nostrum ingredi, & cum Patre & Sp. S. mansionem ibi facere possit, Joh. 14. v. 1.

Principalis & generalis doctrina in hac parte notanda est *de confessione fidei*, quæ 1. *intrepidè*, 2. *apertè*, 3. *firmè*, usque ad extremum vitæ halitum, exemplo Johannis reddenda est. Vide Dieter. *Analyf. par. 1. pag. 53. 54. seqq.* & Heerm. *Conc. L. S. part. 1. p. 9. seqq.*

De Secundo.

Restat adhuc pars Evangelii altera, quam breviter percurramus, nimirum *impetrosa Legatorum cum Johanne expostulatio*. Ubi tria potissimum consideranda veniunt.

1. *Vocationis examinatio*. Cur igitur baptizati, inquit, si non es Christus, neque Elias, neque Propheta, quis tibi hanc potestatem dedit? Pari modo hodierni Jesuitæ Lutheri vocationem suam disputant. Vide Meisn. *super 14. art. Aug. Conf. p. 501. seqq.*

II. *Modesta Johannis declaratio*, quæ prædicat.

1. *Baptismi dignitatem* 1. *ratione efficiæ principalis*, qui non est Johannes, sed Christus ipse, imò tota Trinitas, in cuius nomine baptizatur, Matth. 28. v. 19. interim unus est baptismus, quem minister aquæ asperione, & Sp. Sanctus interiori cordis regeneratione præstat, Eph. 4. v. 6. 2. *ratione causæ materialis*, quæ gemina ponitur, externa & interna. *Externa* est elementum aquæ, non quivis liquor, ut Beza putat. Nam ego baptizo aquâ, inquit Johannes, hinc baptismus lavacrum aquæ, Eph. 5. v. 26. de quo Christus Joh. 3. v. 5. & Petrus 1. c. 3. v. 21. *Interna* materia est Spiritus Sanctus, vel sanguis Christi, vel tota Trinitas, vel etiam verbum Dei, quod in & cum aqua est, ut in Catechismo Lutherus ait. Quicquid hic accipias perinde est. Nam tota Trinitas in baptismo præsens est, & gratiam regenerationis infanti largitur. Hinc Augustinus scribit, baptismum rubere sanguine Christi. Et Ecclesia canit:

Das Aug allein das Wasser sieht/
Wie Menschen Wasser gießen.

Der Glaub im Geist die Kraft versteht
Des Blutes Jesu Christi etc.

2. *Christi sublimitatem*.

1. *Per naturarum distinctionem*. Nam juxta divinitatem fuit ante Johannem, juxta humanitatem verò post eum venit. Ergò in Christo sunt duæ naturæ personaliter unitæ, quod contra Judæos, Arianos & Phorinianos notandum est.

2. *Per sui ipsius extenuationem*. Non enim sum dignus, inquit Johannes, solearum ejus solvere corrigiam. Major ipso non surrexerat inter natos mulierum, Matt. 11. v. 11. & ecce, tantoperè se demittit, ut corrigiarum solutione, abjectissimo & vilissimo servitio se indignum reputet. Ita vos quoque dilecti,